

DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2019-10-74-60>

УДК 373.3.091.33-027.22:791.228

Стрілець С.І., Коток В.В.

Національний університет «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка

ДИДАКТИЧНИЙ МУЛЬТИМЕДІЙНИЙ КОНТЕНТ ДЛЯ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ «KM MEDIA ED PROFІ»

Анотація. У статті узагальнено відомості про засоби мультимедіа та описано дидактичний мультимедійний контент «KM Media ED PROFІ» для Нової української школи. Проаналізовано роль та можливості мультимедійної системи як засобу формування ключових компетентностей молодших школярів. Показано переваги застосування дидактичного мультимедійного контенту «KM Media ED PROFІ» в освітньому процесі та напрями практичного застосування засобів мультимедіа на уроках. Вивчено досвід використання контенту «KM Media ED PROFІ» в Новій українській школі, а також сформовано методичні рекомендації для вчителів початкової школи щодо формування ключових компетентностей здобувачів освіти засобами мультимедійної системи «KM Media ED PROFІ». Наголошено, що мультимедіа як новий засіб культурного обміну має особливу ознаку – інтерактивність.

Ключові слова: Нова українська школа, мультимедіа, засоби мультимедіа, KM Media ED PROFІ, компетентність, фінський досвід.

Strilets Svitlana, Kotok Viktoriia

T.H. Shevchenko National University “Chernihiv Colehium”

THE «KM MEDIA ED PROFІ» DIDACTIC MULTIMEDIA CONTENT FOR THE NEW UKRAINIAN SCHOOL

Summary. The article describes the essence of the “KM Media ED PROFІ” multimedia content for the New Ukrainian School. The role of multimedia technologies in primary school has been analyzed. On the basis of the conducted analysis of different approaches to interpretation of the “multimedia technologies” concept the content of this term has been summarized. The expediency of the use of multimedia in primary school practice has been grounded as well as the types of multimedia technologies have been selected. The possibilities of the multimedia system by means of forming young learners’ key competences have been analyzed. The factors which must be taken into account during the organization of primary school pupils’ work with software such as the peculiarities of the primary school pupils’ psychophysiological development and their educational and cognitive activity; the didactic potential of multimedia technologies; the peculiarities of the multimedia use in the educational process; the requirements to the implementation of multimedia in the educational process of primary school have been examined. The advantages of the “KM Media ED PROFІ” didactic multimedia content in the educational process and the guide to the practical use of it at the lessons have been presented. The experience of using the “KM Media ED PROFІ” in the New Ukrainian School has been studied, and the methodological recommendations for primary school teachers concerning formulating the educational recipients’ key competences by means of the “KM Media ED PROFІ” multimedia content have been given. A special attention is paid to the prospects of using the “KM Media ED PROFІ” multimedia content in the New Ukrainian School. It is determined that the media as a new mean of the cultural exchange has a special feature – interactivity. The range of the computer training program use for young learners is large. It is the teacher’s job to take full advantage of these opportunities to make the learning process more effective. In general, the use of computers and multimedia tools at school is now necessary, as a school must monitor and respond to the processes in the society in a timely manner providing the full development of the educational recipient’s personality as a member of the society.

Keywords: New Ukrainian School, multimedia, multimedia technologies, KM Media ED PROFІ, competence, finnish experience.

Постановка проблеми. Поступальні зміни в соціальному, економічному та політичному житті України потребують уважного ставлення науковців та виважених рішень щодо перебудови у сфері освіти та виховання. Важливим фактором, що визначає характер змін у системі освіти, є науково-технічний прогрес, який на певному етапі розвитку неможливий без комп’ютерних технологій. Новий Державний стандарт початкової освіти, затверджений у 2018-му, визначає основну мету початкової освіти – це всебічний розвиток дитини, її талантів, здібностей, компетентностей та наскрізних умінь відповідно до вікових та індивідуальних психофізіологічних особливостей і потреб, формування цінностей, розвиток самостійності, творчості та допитливості [5]. Однією з основних проблем компетентнісного підходу є створення загально-

прийнятої методики формування ключових компетентностей, визначення адекватних засобів їх реалізації. Цей підхід зумовлює внесення змін у методику навчання, оскільки для формування компетентностей треба створювати нові форми, методи, засоби навчання й виховання [6]. Тому на сучасному етапі розвитку інформаційного суспільства мультимедійні технології є не просто необхідними, але й звичними засобами, адже опанування молодим поколінням навичками вільного користування засобами мультимедіа в побуті, починаючи ще з раннього дитинства, стає дедалі звичним, а отже, зацікавити дитину на уроках стає дедалі складніше [7].

Крім того, мультимедійні технології сприяють інформаційній насиченості навчального процесу, а також роблять його цікавим, уможливають пришвидшення формування ключових

компетентностей, у цілому трансформують для школярів систему педагогічних взаємин.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. На сьогоднішні проблеми впровадження й ефективного застосування мультимедійних технологій в освіті присвячено немало теоретичних й експериментальних праць вітчизняних і закордонних педагогів: Ю. Горошка, Л. Петухової, В. Бондаря, Л. Коваль, А. Міненко, О. Савченко, О. Пехоти, І. Шапошнікової та ін. [1; 3].

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. З огляду на те, що в наукових джерелах достатньо ґрунтовно описано комп'ютерні технології, більшість наукових публікацій присвячено безпосередньо розкриттю сутності та ефективності мультимедійних засобів навчання [4; 8]. Своєю чергою робота Нової української школи – це зміна змісту навчання та методик викладання [5], активізація навчально-пізнавальної діяльності учнів. Учителі початкових класів забезпечені комп'ютерною технікою та всім необхідним для проведення уроків із демонстраціями, проте постає питання: «А що демонструвати дітям на уроках?» Тому **метою статті** є розв'язання цього питання та розкриття особливостей дидактичного мультимедійного контенту «KM Media ED PROF!» для Нової української школи [2].

Виклад основного матеріалу. Поняття «мультимедіа» є багатогранним і посідає важливе місце в процесі інформатизації освіти. «Мультимедіа» (від англ. multi – багато і від лат. media – носій, засіб, середовище, посередник) часто вживається як аналог терміну «засоби масової комунікації» (друк, фотографія, радіо, кінематограф, телебачення, відео, мультимедійні комп'ютерні системи, включаючи Інтернет). В загальноприйнятому визначенні «мультимедіа» – це спеціальна інтерактивна технологія, яка за допомогою технічних і програмних засобів забезпечує роботу з комп'ютерною графікою, текстом, мовленнєвим супроводом, високоякісним звуком, статичними зображеннями й відео [4].

Досвідчені викладачі ефективно застосовують мультимедійні технології на лекційних, практичних, семінарських заняттях, в Національному університеті «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка, що, без сумніву, підвищує якість і рівень засвоєння навчального матеріалу, а також впливає на активізацію пізнавальної діяльності.

Особливий інтерес становить проект «Розвиток культури демократії в педагогічній освіті в Україні, Норвегії та Палестині» (СРЕА-ЛТ-2017/10037), який реалізується Університетом Південно-Східної Норвегії за підтримки Норвезького агентства міжнародного співробітництва та підвищення якості вищої освіти в партнерстві з Національним педагогічним університетом М.П. Драгоманова, Донбаським державним педагогічним університетом, громадськими організаціями «Інститут досліджень миру Близького Сходу» (Палестина), «Учбово-методичний науково-інформаційний центр» (Україна), «Європейський центр імені Вергеланда» (Норвегія). Засновники проекту: професор Ойвінд Вістром та професор Інґрід Рейте Крістенсен (Норвегія). Координатори проекту в Україні професор Шапошнікова І.М., доцент Колесник Л.В., доцент Телецька Л.І., до-

цент Глоба О.В. (Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова). Метою проекту є підвищення якості педагогічної освіти в Україні, Норвегії та Палестині через розвиток демократичної культури викладання [6].

Значний інтерес викладачів кафедри дошкільної та початкової освіти Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка до проблеми розвитку культури демократії в педагогічній освіті став поштовхом до проходження міжнародного стажування в рамках реалізації проекту «Розвиток культури демократії в педагогічній освіті в Україні, Норвегії та Палестині».

Упровадження ідей проекту відбувається відповідно до попередньо викладених у GoogleClassroom програм. Зокрема, у межах зазначеного проекту з метою формування математичної компетентності майбутніх учителів початкової школи нами було розроблено та впроваджено в освітній процес комплекс лекційних та практичних занять з курсу «Математика», що ґрунтувалися на засадах демократії [6].

Візуальне і яскраве мультимедійне забезпечення навчання й виховання унікальне й дедалі більше стає необхідним компонентом практично будь-якої сучасної методичної системи, і найбільш актуальні в початковій школі. Адже здобувачі освіти 1-4 класів мають наочно-образне мислення, тому важливо навчати їх, застосовуючи якомога більше якісного ілюстративного матеріалу, залучаючи до процесу сприйняття нового не лише зір, але і слух, емоції, уяву, що забезпечують інноваційні мультимедійні технології.

Сучасні діти не можуть уявити свого життя без гаджетів, смартфонів та планшетів, тому використання комп'ютера, мультимедійного проектора та інтерактивної дошки як нових засобів навчання дає змогу підвищити мотивацію навчання, активізувати пізнавальну діяльність здобувачів освіти, урахувати їх індивідуальні можливості та вподобання, підтримати діяльнісний підхід до організації навчального процесу.

Упровадження ідей Нової української школи спонукало до реалізації дидактичного мультимедійного контенту «KM Media ED PROF!» [2]. Це – електронний навчальний засіб, створений для використання в освітньому процесі перших та других класів. Змістове наповнення налічує понад 2000 відео та анімаційних роликів із завданнями до семи освітніх галузей [5], що забезпечує проведення уроків із демонстрацією, пояснення навчального матеріалу із залученням сучасних засобів навчання, організацію колективної дослідницької роботи здобувачів освіти. Відеоматеріали відповідають Державному стандарту початкової освіти й дозволяють організувати освітній процес на засадах компетентнісного навчання.

Ця система – сервер учителя, наповнений мультимедійним контентом. Зміст контенту відповідає вимогам Нової української школи, віковим особливостям, типовим програмам, він схвалений до використання у загальноосвітніх навчальних закладах профільними комісіями Міністерства освіти й науки України.

Оскільки заявлений Міністерством освіти курс на компетентнісне навчання неможливо здійснити без мультимедійних засобів навчання,

«ED PROFІ» – справжня допомога вчителям Нової української школи, адже всім відома аксіома: «Методично оснащений учитель – зацікавлені діти».

Цей мультимедійний контент зручний у використанні, дозволяє вчителю коригувати навчальні плани, виходячи з інтересів та можливостей окремих здобувачів освіти, які можуть обирати мультимедійні елементи під час виконання домашніх робіт. Демонстрація цікавого відео на уроці покращує сприйняття матеріалу школярами. За один урок можуть бути переглянуті декілька відеосюжетів, оскільки вони змістовні й короткі за тривалістю. Системою «ED PROFІ» вже користуються перші та другі класи по різних регіонах України, бо вона є новітнім наочним засобом.

Учителі, які задіюють у своїй роботі систему «ED PROFІ», дають позитивні відгуки, вказують на зручність і простоту користування, різноманітність відеосюжетів, можливість організації дидактичних ігор та досліджень у яскравій, цікавій, захопливій формі для школярів. Нарешті, учителі можуть отримати мультимедійний засіб для демонстрацій на уроках.

Отже, «ED PROFІ» – це мультимедійна навчально-освітня система, яка інтегрує всіх учасників освітнього процесу в єдину взаємопов'язану систему; спеціальне програмне забезпечення та мультимедійне рішення для 1-2 класів НУШ, що є сучасним дидактичним засобом навчання; метод організації навчання на засадах самоосвітньої компетентності; освітній простір для отримання, закріплення, самооцінки знань кожним здобувачем освіти; інструмент управління розвитком самоосвітньої компетентності; актуальний електронний дидактичний засіб навчання для 1-2 класів НУШ [2].

Метод «ED PROFІ» забезпечує: проведення уроків із демонстрацією; організацію індивідуальної самостійної роботи; автоматизацію процесу виявлення помилок та їх усунення; пояснення навчального матеріалу із залученням сучасних засобів навчання; організацію колективної дослідницької роботи здобувачів освіти; формування індивідуальної траєкторії знань школяра; самопідготовку до уроку засобами мультимедіа; зображення статистики навчальних досягнень учнів для батьків.

«ED PROFІ» відкриває можливості для: самостійного підвищення рівня знань та вмій на уроці та вдома; моніторингу та аналізу якості процесу навчання; оцінки поточного та тематичного рівнів знань; реалізації різноманітних дидактичних підходів до засвоєння знань, у тому числі й самостійного; застосування в інклюзивній освіті; психолого-педагогічного супроводу батьків; методичного супроводу вчителя.

Усі 2 000 відеосюжетів до семи освітніх галузей – сучасні, яскраві, цікаві, зроблені із повагою до вчителя та любов'ю до дітей.

Таке мультимедійне забезпечення допоможе в роботі вчителям початкових класів Нової української школи. Достатньо лише включити відео на комп'ютері та вивести зображення на великий екран. Таким чином, усі залучені до роботи, учитель при цьому контролює процес, за потреби – зупиняє відео або повертається до відповідного етапу проведення уроку.

Переваги дидактичного мультимедійного контенту «KM Media ED PROFІ»:

1. Понад 2 тисячі відео та анімаційних відеороликів. Розроблені відеосюжети забезпечують навчання здобувачів освіти перших та других класів за 36-ма змістовими освітніми лініями до семи освітніх галузей.

2. Повністю відповідає типовим програмам Нової української школи за Р.Б. Шиян та О.Я. Савченко.

3. Схвалено Міністерством освіти й науки України. Контент та програмне забезпечення отримало висновок Комісії з педагогіки та методики початкового навчання «Схвалено до використання у загальноосвітніх навчальних закладах».

4. Працює без доступу до мережі Інтернет. Якщо навіть школа або клас не мають стабільного доступу до мережі Інтернет, можливість використовувати систему не втрачається, бо увесь контент залишається доступним.

Дидактичний мультимедійний контент «KM Media ED PROFІ» був апробований під час лекційних та практичних занять для студентів освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» факультету дошкільної, початкової освіти та мистецтв Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка. Заздалегідь проведено анкетування для з'ясування рівня знань щодо інноваційних засобів навчання. Після обробки анкет враховано побажання студентів та проведено лекцію з фахової дисципліни «Методика навчання освітньої галузі «Математика» за темою: «Методи та методичні прийоми навчання математики у початковій школі. Засоби навчання математики». Під час лекції більше уваги зацікавлено на інноваційних мультимедійних засобах навчання, а саме на створеній мультимедійній системі «KM Media ED PROFІ». Також проведено тренінг на тему «Технологія створення мультимедійних засобів навчання – цікаво, актуально, інноваційно».

Висновки й пропозиції. Виявлено, що під час лекцій відбувається формування змістового компонента математичної компетентності; практичні заняття спрямовані на формування діяльнісного, мотиваційно-ціннісного, комунікативного та рефлексивно-творчого компонентів. Діапазон використання навчальних комп'ютерних програм для молодших школярів великий. Завдання вчителя – у повній мірі скористатись цими можливостями для того, аби процес навчання став ефективнішим через активне і систематичне застосування у ньому кольору, графіки, звуку, сучасних засобів відеотехніки, які дозволяють моделювати різні ситуації та середовища, розвиваючи при цьому творчі здібності дітей, підсилюючи пізнавальну мотивацію кожного здобувача освіти. Загалом виражене та дозоване використання комп'ютера та засобів мультимедіа в школі нагальна необхідність, адже сучасні тенденції розвитку освіти вимагають пошук ефективних шляхів удосконалення процесу підготовки майбутнього фахівця. Одним зі шляхів вирішення зазначеної проблеми нами визначаються інноваційні технології навчання. Реалізація інноваційних технологій навчання відбувається через застосування конкретних методів навчання під час лекційних та практичних занять, під час педагогічної практики.

Список літератури:

1. Арі Покка. Вищий клас. Шкільне управління по-фінськи: пер. з англ. О.М. Назарової, 2-ге вид., випр. Харків, 2019. 160 с.
2. Видавництво КМ Медіа. Чернігів, 2019. URL: <https://edprofi.com.ua>
3. Дидактико-методична підготовка майбутніх фахівців початкової освіти: компетентнісний підхід : колект. монографія / за заг. ред. Л.В. Коваль, А.М. Крамаренко, К.І. Степанюк. Бердянськ : ФОП Ткачук О.В., 2015. 455 с.
4. Молянинова О.Г. Мультимедиа в образовании (теоретические основы и методика использования) : монография. Красноярск, 2009. 300 с.
5. Про затвердження державного стандарту початкової освіти : Постанова від 21 лютого 2018 р. № 87 / Кабінет Міністрів України. URL: <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/pro-zatverdzhennya-derzhavnogo-standartu-pochatkovoyi-osviti>
6. Стрілець С.І., Запорожченко Т.П. Формування математичної компетентності майбутнього вчителя початкових класів засобами інноваційних технологій : монографія. Чернігів, 2019. 220 с.
7. Стрілець С.І. Інновації у вищій педагогічній освіті: теорія і практика : навч. посібник. Чернігів, 2015. 544 с.
8. Хомич С. Мультимедійні засоби навчання у початковій школі. *Комп'ютер у школі та сім'ї*. 2014. № 4. С. 29–32.

References:

1. Ari Pokka (2019). *Vyshchiy klas. Shkilne upravlinnia po-finsky* [Higher class. School management in Finnish]. Kharkiv. (in Ukrainian)
2. KM media (2019). Chernihiv. URL: <https://edprofi.com.ua> (in Ukrainian)
3. Koval, L.V., Kramarenko A.M., & Stepaniuk K.I. (ed.) (2015). *Dydaktyko-metodychna pidhotovka maibutnikh fahivtsiv pochatkovoї osvity: kompetentnisnyi pidkhid: kolekt. monohrafia* [Future primary education specialists' didactic and methodological training: competence approach: collect. monograph]. Berdiansk. (in Ukrainian)
4. Molyaninova, O.G. (2009). *Multimedia v obrazovanii (teoreticheskie osnovy i metodika ispolzovaniya)* [Multimedia in education (theoretical principles and methods of use)]. Krasnoyarsk. (in Russian)
5. Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy «Pro zatverdzhennia derzhavnogo standartu pochatkovoї osvity» vid 21.02.2018 № 87 [On approval of the state standard of primary education from 21.02.2008 № 87]. URL: <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/pro-zatverdzhennya-derzhavnogo-standartu-pochatkovoyi-osviti>
6. Strilets, S.I., & Zaporozhchenko, T.P. (2019). *Formuvannia matematychnoi kompetentnosti maibutnoho vchytelia pochatkovykh klasiv zasobamy innovatsiinykh tehnolohii: monohrafia* [The future primary school teacher's mathematical competence formation by means of innovative technologies: monograph]. Chernihiv. (in Ukrainian)
7. Strilets, S.I. (2015). *Innovatsii u vyshchii pedahohichnii osviti: teoriia i praktyka* [Innovations in Higher Pedagogical Education: Theory and Practice]. Chernihiv. (in Ukrainian)
8. Khomych, S. (2014). *Multymediini zasoby navchannia u pochatkovii shkoli* [Multimedia education in primary school]. *Computer at school and family*, no. 4, pp. 29–32.